

VAUVASTA SENIORIKSI

FINANSSIALAN PALVELUT IKÄÄNTYVÄSSÄ SUOMESSA

2013

FK | Finanssialan Keskusliitto

LUKIJALLE

KESTÄVYYSSVAJE ON RATKAISTAVISSA

Yksilön ja kotitalouden arkipäivä on jatkuvaa valintojen tekemistä ja edellyttää suunnittelua. Tulojen ja menojen pitää olla tasapainossa.

Väestön ikääntyminen ja suurten ikäluokkien siirtyminen eläkkeelle lisäävät yhteiskunnan menoja ja vähentävät tehdyn työn määrää. Kunnat eivät tulevaisuudessa pysty täysimääräisesti täyttämään palvelulupaustaan, josta suurin osa on sosiaali- ja terveydenhoidon palveluja.

Samanaikaisesti monet yksityistaloudet ovat vaurastuneet ja vaurastuvat edelleen. Suomalaisten elintaso on lähes kymmenkertainen vuoteen 1950 verrattuna.

Tarvitsemme tulevaisuudessa aiempaa enemmän yksityistä varallisuutta ikääntyvän väestön hyvinvoinnin rahoittamiseen. Ihmisiä on kannustettava varautumaan omaan tulevaisuuteensa. Samalla on huolehdittava siitä, että kertynyttä varallisuutta on mahdollisuus hyödyntää senioriaikana muuttamalla sitä ostovoimaksi.

Kansalaisten vaurastuminen antaa jo nyt mahdollisuuden kehittää ja laajentaa hyvinvointipalveluiden lisärahoitusta julkisen talouden kiristyessä. Toivon, että tästä oppaasta on apua hyvinvoinnin rahoituksen suunnittelussa. Esitteen ovat kirjoittaneet lakimies Piritta Poikonen ja viestintäpäällikkö Kristiina Siikala Finanssialan Keskusliitosta.

Helsingissä, kesäkuussa 2013

Timo Silvola

Johtaja

Finanssialan Keskusliitto

FK | Finanssialan Keskusliitto

HOIVAPALVELUIDEN TARVE KASVAA

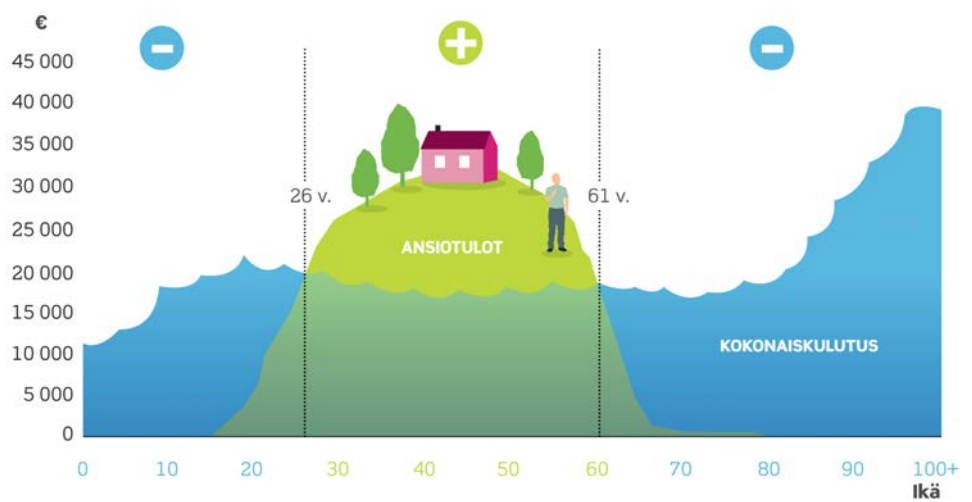
*Suomi on
toiseksi
ikääntynein
heti Japanin
jälkeen.*

Yhä suurempi osa suomalaisista elää entistä pidempään. Odotettavissa oleva elinikä kasvaa muun muassa terveydenhuollon paranemisen ansiosta. Vaikka monet vakavat sairaudet on voitettu ja elämme yhä pidempään, sairastamme kuitenkin länsinaapureihimme verrattuna paljon.

Kun eläkkeelle siirtyvien määrä kasvaa ja ihmiset elävät yhä vanhemmiksi, joudutaan eläkeitä maksamaan yhä useammalle yhä kauemmin. Eläkejärjestelmässämme on varauduttu tähän suhteellisen hyvin.

Lakisääteinen työeläke on tarkoitettu kattamaan normaalit elämisestä aiheutuvat kulut. Erityisen suuri kasvupaine kohdistuu kuitenkin terveydenhoito- ja hoivamenoihin. Näiden menojen kehitys riippuu siitä, kuinka vanhoiksi ihmiset elävät. Erityisesti yli 80-vuotiaiden terveydenhuollon ja hoivapalveluiden tarve kasvaa Suomessa voimakkaasti.

Yli 80-vuotiaita suomalaisia on jo nyt yli 280 000. Vuonna 2040 heidän määränsä on 670 000. Jo nyt 80 vuotta täyttäneiden palveluihin kuluu enemmän rahaa kuin heidän eläkkeisiinsä.

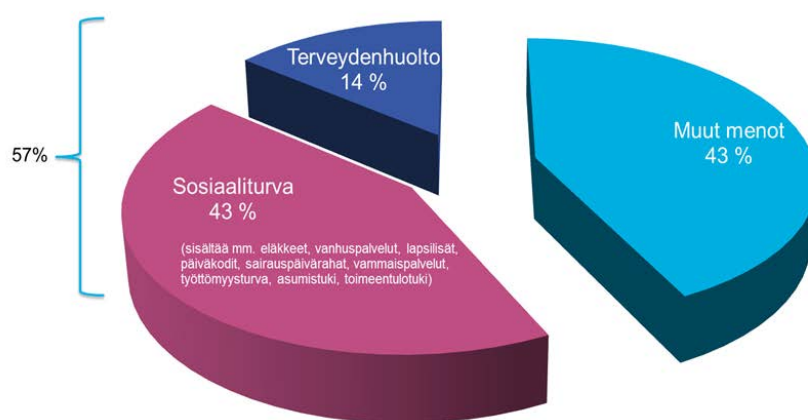

Kuva 1. Työaikana kustannetaan lapsuuden ja vanhuuden menot

HOIVA MAKSAA JATKOSSA YHÄ ENEMMÄN

Suuri osa kansalaisten hyvinvoinnin rahoituksesta on yhteiskunnan, erityisesti kuntien vastuulla. Sosiaali- ja terveyspalvelut aiheuttavat julkisen sektorin suurimman ja yhä kasvavan menoerän. Menokehitys riippuu väestön ikärakenteesta.

Kuntien lakisääteisten tehtävien lukumäärä on 565. Tehtävien määrä on kaksinkertaistunut vuodesta 1990. Kunnille kuuluu merkittävä osa terveydenhuollon kustannuksista ja lähes kaikki vanhushoivan lakisääteiset kustannukset.

Lähde: VM

Menot yhteensä 104,3 mrd. EUR, tulot 102,1 mrd. EUR (vuonna 2011)

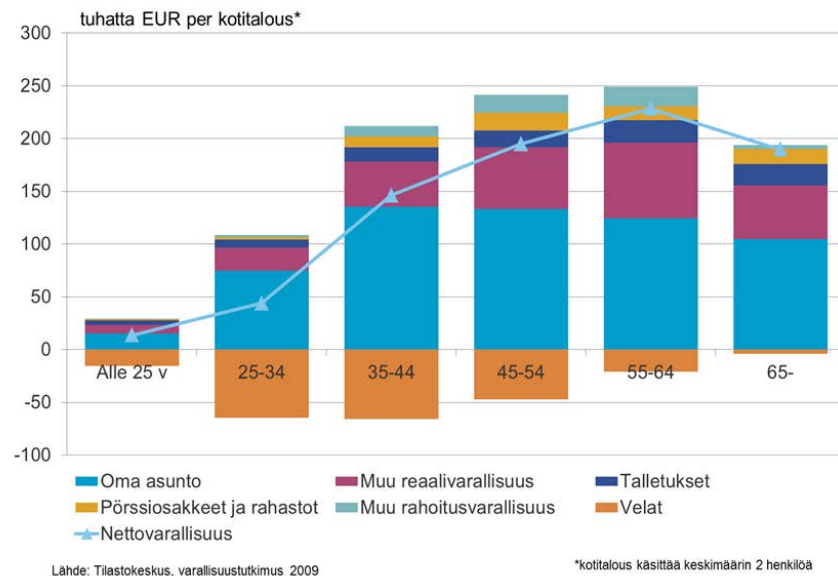
Kaavio 1. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat yhteiskunnan suurin menoerä

Sosiaali- ja terveydenhuollon isot menoerät ovat lakisääteinen eläketurva, terveydenhuolto, hoivapalvelut ja työttömyysturva.

Hyvin iäkkäiden määrän nopea kasvu lisää terveydenhuolto- ja hoivamenoja voimakkaasti.

SUOMALAISET SÄÄSTÄVÄT PAHAN PÄIVÄN VARALLE

Suomalaiset ovat säästävää kansaa ja haluavat varautua tulevaisuuteen. Noin 60 prosentilla suomalaisista on säästettynä tai sijoitettuna varoja. Suosituimpia säästämistapoja ovat säästö- ja sijoitustilit sekä rahastot. Tavallisimmin halutaan varautua tuleviin menoihin ja pahan päivän varalle.

Kaavio 2. Kotitalouksilla on varallisuutta

VARALLISUUS KOOSTUU PÄÄASIASSA ASUNNOISTA

Eläkkeelle siirtyvistä ihmisistä noin 80 prosentilla on omistus-asunto, josta ei yleensä ole enää velkaa.

Suurin osa suomalaisten varallisuudesta on kiinni omassa asunnossa. Eläkkeelle siirtyvistä noin 80 prosenttia asuu omistusasunnossa, josta ei yleensä ole enää velkaa. Lisäksi monilla on kesämökki, sijoitusasunto tai metsävarallisuutta.

Yhä useammin yli 80-vuotiaiden 50–60-vuotiaat lapset ovat vanhempiaan vauraampia ja perivät aikanaan myös vanhempiansa asunnon.

Osaa asunnoista voidaan hyödyntää hyvinvoinnin rahoituksessa esimerkiksi käyttämällä käänteistä asuntolainaa. Tällaisia asuntoja on noin 20 prosenttia asuntokannasta. Ne ovat useimmiten kerrostaloasuntoja, jotka sijaitsevat pääkaupunkiseudulla tai muissa kasvukeskuksissa.

SUOMALAINEN TILASTOPERHE KORHONEN

Juhani ja Helena Korhonen ovat naimisissa ja heillä on 7- ja 10-vuotiaat lapset. Juhani ja Helena ovat nelikymppisiä. Helenan molemmat vanhemmat ovat eläkkeellä ja asuvat Korhosen perheen lähellä. Juhaniin isä on kuollut, mutta hänen äitinsä ja 93-vuotias isomummonsa elelevät hyvissä voimissa Parikkalassa.

Korhosen perhe asuu 79 neliön rivitaloasunnossa Hämeenlinnassa ja he ajavat harmaalla Toyota Corollalla. Perheen mieliruokaa ovat lihapullat. Molemmat aikuiset pitävät kahvista ja sitä kuluukin vuodessa 20 kiloa.

Juhani saa palkkaa 3 065 ja Helena 2 539 euroa kuukaudessa. Molemmat ovat töissä yksityisellä sektorilla. Juhani on moottoriajoneuvon kuljettaja ja Helena sihteeriksi. He omistavat asuntonsa, jonka arvo on 109 000 euroa. Asuntovelkaa heillä on 76 500 euroa.

Juhanilla ja Helenalla on talletuksia 14 000 euroa. Pörssiosakkeissa ja rahastoissa heillä on sijoitettuna 4 000 euroa. Lisäksi heillä on Kempeleessä kesämökki, jonka arvo on 42 000 euroa.

Jos hyvin käy, Juhani ja Helena voivat olettaa elävänsä vielä yhtä kauan kuin ovat eläneet tähän asti. Juhaniin odotettavissa oleva elinikä on 78 vuotta ja Helenan 84 vuotta.

ISOÄITI ANNIKKI JA ISOMUMMO MARIA

Tilastoisä Juhani Korhosen 68-vuotias äiti Annikki ja 93-vuotias isomummo Maria asuvat Parikkalassa. Annikki omistaa maatilan, johon kuuluu paljon metsää ja pelloja. Annikki viljeli maatilaa Juhani isän kanssa, kunnes Juhani isä alkoi sairastella. Pellot ja maatila ovat tällä hetkellä vuokrattuina, ja metsää käyttää lähinnä paikallinen metsästysseura.

Annikki asuu nykyisin yksin omistamassaan n. 100 000 euron arvoisessa talossa lähellä Parikkalan keskustaa. Hän kasvattaa puutarhassa vihanneksia ja marjoja omiin tarpeisiinsa. Annikki saa MYEL-eläkettä ja kansaneläkettä vajaat 1000 euroa kuukaudessa. Rahaa hänellä on tilillä pahan päivän varalle 13 700 euroa. Lähellä sijaitsee vanhusten palvelutalo, jossa Annikin äiti Maria on asunut jo yli viisi vuotta. I

somummo Maria on ikäisekseen pirteä. Onneksi palvelutalossa ei tarvita paljon rahaa, sillä kunta veloittaa antamastaan hoidosta 85 prosenttia Marian nettotuloista.

ISOVANHEMMAT OLAVI JA MARJATTA

Tilastoäiti Helena Korhosen vanhemmat Olavi ja Marjatta ovat syntyneet vuonna 1948. He asuvat nykyään omistusasunnossa uudessa kerrostalossa Hämeenlinnan keskustassa. He ovat molemmat siirtyneet hiljattain eläkkeelle, lähes 1,5 miljoonan muun eläkkeensaajan joukkoon.

Sekä Olavi että Marjatta ovat tehneet pitkän työuran. Olavi työskenteli 32,5 vuotta samassa työpaikassa. Marjatta on vaihtanut muutaman kerran työpaikkaa ja oli välillä lasten kanssa kotona.

Olavin bruttoeläke on 1 690 euroa ja Marjatan 1 320 euroa. Heidän kuten yhä useamman muunkin suomalaisen ostovoima perustuu eläkkeeseen. Olavilla ja Marjatalalla on myös säästöjä. Talletuksia heillä on 27 500 euroa, pörssiosakkeissa ja rahastoissa on 19 000 euroa ja lisäksi heillä on lomaosake Espanjassa.

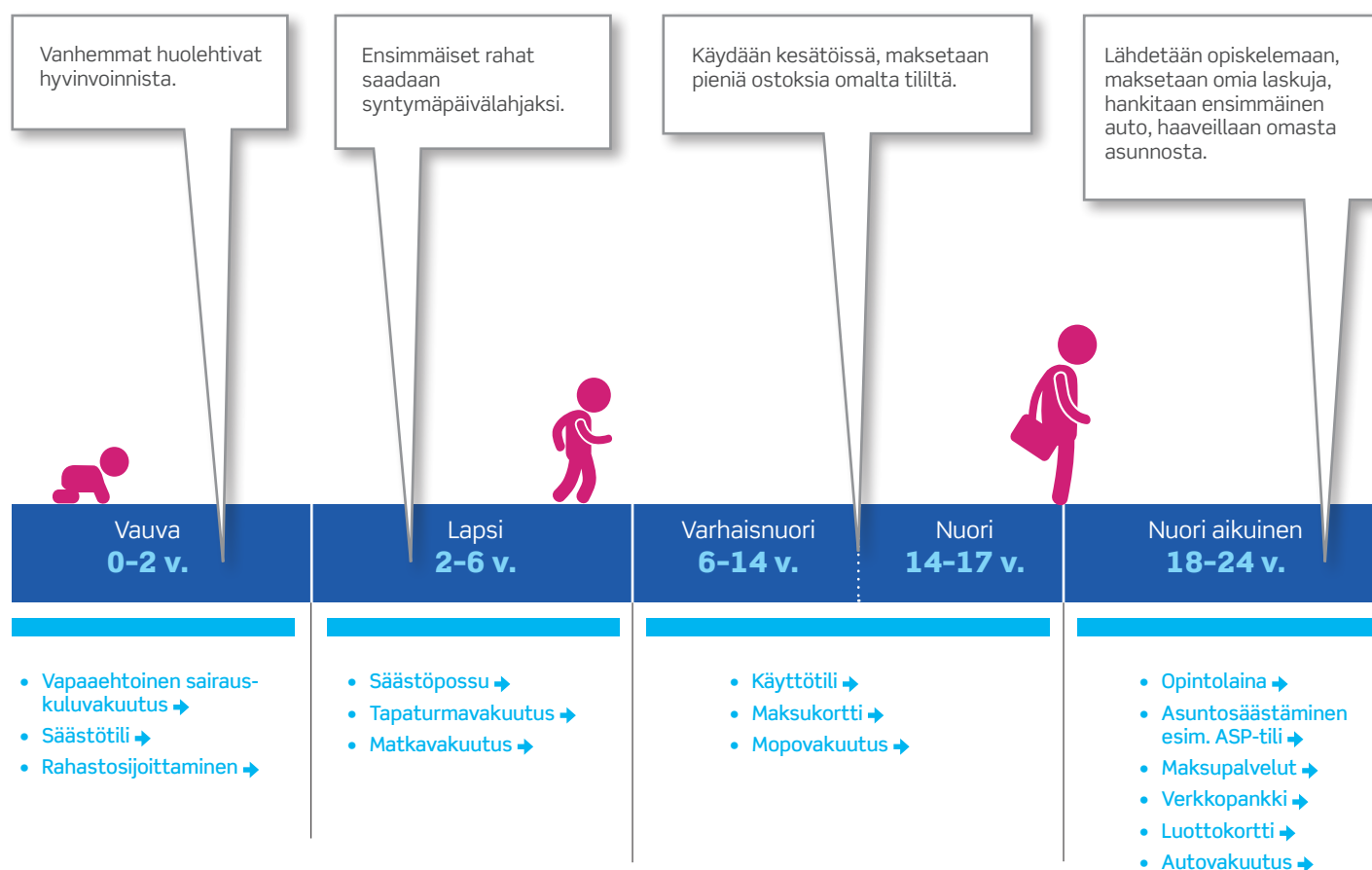
Olavi ja Marjatta ovat vaihtaneet vuosi sitten pienempään asuntoon, eikä heillä ole asunnostaan lainkaan velkaa. He ovat suunnitelleet ottavansa jossain vaiheessa käänteisen asuntolainan hankkiakseen itselleen palveluita.

Lähteet: Tilastokeskus: Keskivertosuomalainen. Korhosen pariskunnan varallisuustiedot perustuvat Tilastokeskuksen vuoden 2009 varallisuustutkimukseen. Keskimääräiset varallisuustiedot on laskettu pariskunnan mediaaniansioiden mukaisista tuloluokista. Perheen lainatiedot perustuvat FK:n saman vuoden Säästäminen & luotonkäyttö -tutkimukseen.

Isovanhempien varallisuustiedot perustuvat Tilastokeskuksen vuoden 2009 varallisuustutkimukseen. Eläke- ja työuratiedot perustuvat ETK:n selvityksiin.

ELÄMÄN MITTAINEN TALOUDEN HALLINTA

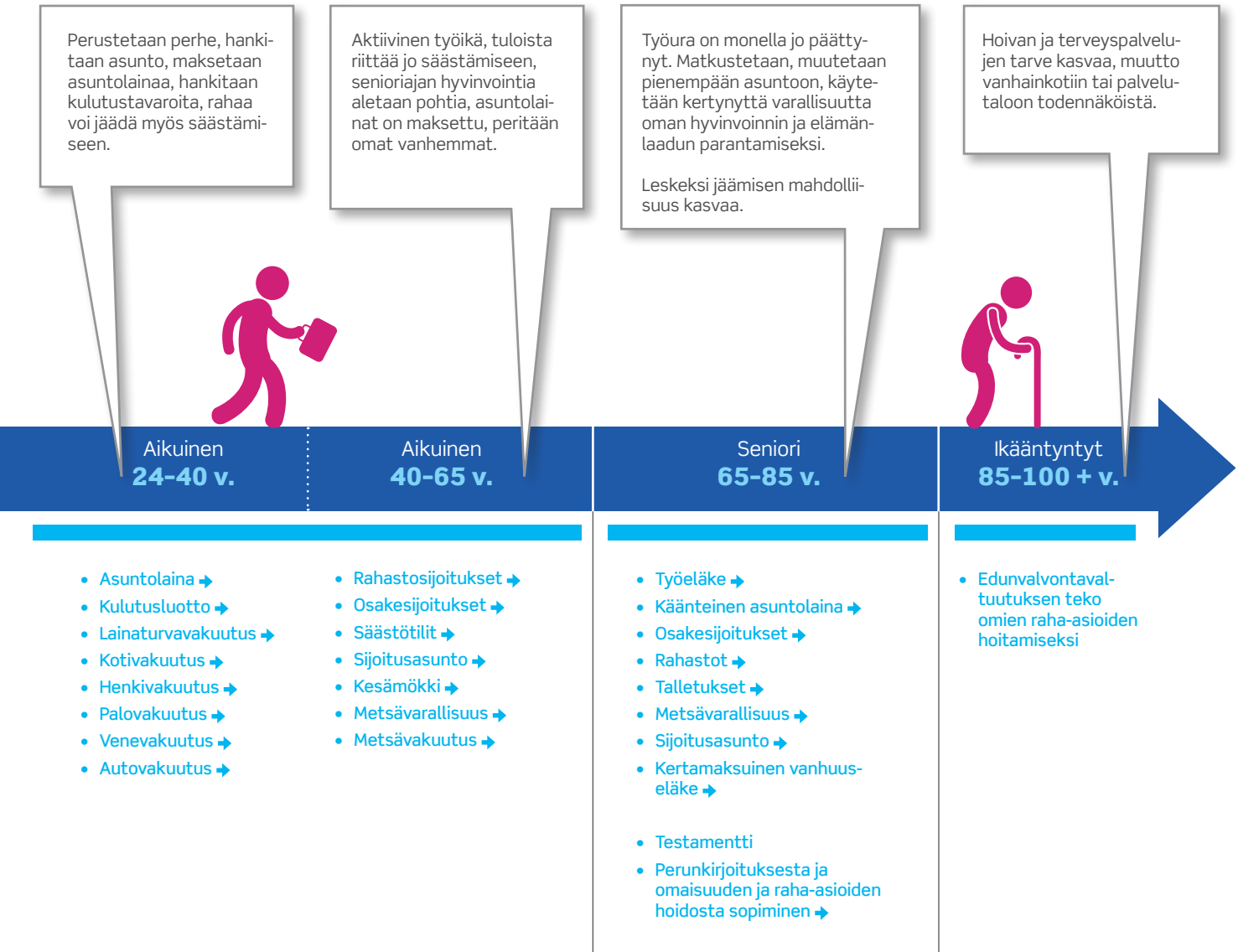
Talouden hallinta ja taloudellisten asioiden suunnittelu on tärkeää. Näitä taitoja on opetettava kaikille pienestä pitäen. Oman talouden pitkäjänteisen suunnittelun pitäisi olla kaikilla osa arkipäivää. Toimeentulon suunnittelu myös vanhuuden varalta on tärkeää.

Kuva 2. Finanssiala, pankit, henki- ja vahinkovakuutusyhtiöt, työeläkeyhtiöt, arvopaperivälittäjät ja sijoitusrahastoyhtiöt tarjoavat

JA OMAN ELÄMÄN SUUNNITTELU

Käytännössä tavallisen suomalaisen varautuminen ikääntymiseen hoituu lakisääteisen eläkkeen avulla. Kasvava hoiva- ja terveyspalveluiden tarve lisää ikääntyvien kotitalouksien menoja kuitenkin merkittävästi. Pitkän työuran ja tarkan taloudenpidon seurauksena koottu varallisuus kannattaa kuitenkin ottaa huomioon viimeistään siinä vaiheessa, kun seniori poh-tii oman hyvinvointinsa järjestämistä. Senioriajan talouden suunnittelu kannattaa aloittaa hyvissä ajoin.

tuotteita ja palveluita, jotka ovat mukana ihmisen elämässä syntymästä myöhäiseen seniori-ikään asti.

MIKÄ ON YHTEISKUNNAN PALVELULUPAUS?

Kansalaisilla pitää olla selkeä käsitys siitä, millaisia vanhuspalveluita he voivat yhteiskunnalta saada.

ON TIEDETTÄVÄ, MIHIN ON VARAUDUTTAVA

Jotta ikääntymisen aiheuttamiin menoihin olisi helpompi varautua, pitäisi kansalaisilla olla selkeä käsitys siitä, minkälaisia vanhuspalveluita yhteiskunnalta voi saada.

Yhteiskunnan hoivalupauksen sisällön tulisi olla kansalaisten tiedossa eläkelupauksen tavoin.

Monissa maissa vanhuspalveluiden asiakasmaksuissa otetaan huomioon myös asiakkaan omaisuus. Vaarana on, että näin voi käydä myös Suomessa. Parempi vaihtoehto olisi täydentää hyvinvoinnin julkista rahoitusta vapaaehtoisesti käyttämällä omaa varallisuutta.

VARAUTUMINEN ON VIISAUTTA

Ikääntyminen voi tuntua pelottavalta. Siksi on tärkeää suunnitella taloudenpitoa hyvissä ajoin. Seniorin on hyvä tietää, millä keinoilla hän voi tarvittaessa täydentää julkisia palveluita.

Hyvinvointiin liittyvien julkisten palveluiden täydentäminen onnistuu muun muassa palveluseteliä käyttämällä. Palvelusetelimallissa kansalainen saa halutessaan julkisen palvelun vaihtoehtona palvelusetelin. Seteliä ja omaa rahaa yhdistämällä hän voi ostaa itselleen parhaiten sopivia palveluita yksityisiltä palveluntarjoajilta.

IÄKKÄIDEN PALVELUT VAIHTELEVAT KUNNITTAIN

Täydentämällä kunnan tarjoamaa palveluseteliä omalla rahoituksella asiakas saa itselleen sopivan palvelun.

Erilaiset kotipalvelut, omaishoidon tuki, asumispalvelut ja laitoshuolto ovat tavallisimpia kuntien iäkkäille asukkailleen järjestämiä palveluja. Palvelujen valikoima ja laatu vaihtelevat kunnittain. Minimipalvelut on turvattu perustuslaissa, mutta ongelma on, että huolenpidon sisältöä ei ole tarkkaan määritelty. Se voi siten suurestikin vaihdella kunnan taloudellisen tilanteen mukaan.

ASUMISPALVELUT

Ikäihmisten asumispalvelujen maksuista ei ole tarkkoja säädöksiä, joten kunta voi periä niistä päättämänsä maksun. Kuntien käytännöt vaihtelevat. Asiakkaan toimintakyky ja tarpeet vaikuttavat siihen, miten paljon hän käyttää asumista tukevia palveluja.

LAITOSHOITO

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa asiakasmaksu voi olla enintään 85 prosenttia hoidossa olevan nettokuukausituloista. Asiakkaalle pitää kuitenkin jäädä henkilökohtaiseen käyttöön vähintään 99 euroa kuussa. Kunnan perimät maksut saavat olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruisia.

TALOUDENHALLINNAN TYÖKALUT

- Tulorahoitus
- Etukäteissäästäminen
 - Säästäminen perinteiseen tapaan pahan päivän tai vanhuuden varalle
 - Talletustilit
 - Rahastosijoitukset
 - Suorat osakesijoitukset
 - Vakuutussäästäminen
 - Sidottu säästäminen ja vakuuttaminen
 - PS-tilit
 - Yksilöllinen eläkevakuutus
 - Työsuhteeseen perustuva lisäeläketurva
 - Vapaaehtoinen hoivavakuutus*
- Vakuuttaminen riskien varalta
 - Kotivakuutukset
 - Liikenne - ja autovakuutukset
 - Henkivakuutukset
 - Tapaturmavakuutukset
 - Matkavakuutukset
 - Sairauskuluvarakuutukset
- Omaisuuden realisointi
 - Omassa käytössä oleva asunto
 - Sijoitusasunto
 - Metsävarallisuus
 - Vapaa-ajan asunto
- Omaisuuden muunlainen hyödyntäminen
 - Käänteinen asuntolaina
 - Kertamaksuinen eläkevakuutus*

* Tuotetta ei vielä ole tarjolla

ELÄKKEELLE POSITIIVISIN MIELIN - RAHAN RIITTÄVYYS HUOLETTAA

Eläkkeelle siirrytään positiivisin mielin, mutta siitä huolimatta

- eläkkeelle siirtyvistä lähes puolet on huolissaan rahan riittävyydestä.
- raha-asiat huolestuttavat erityisesti pienituloisia, mutta myös monia hyvin toimeentulevia.

Suomessa on kansainvälisesti vertaillen kohtuullisen hyvät eläkkeet. Eläkkeelle siirtyminen vaatii kuitenkin toimeentulon sopeuttamista, sillä eläke on aina palkkaa pienempi.

- Kaksi kolmesta (66 %) eläkkeelle siirtyneestä on huolissaan terveyspalvelujen riittävyydestä ja reilu puolet (56 %) murehtii hyvinvointiyhteiskunnan kestävyyttä.

Eläkkeelle jäävillä on isoja odotuksia hyvinvointiyhteiskunnalta.

- Yli puolet on sitä mieltä, että suurin vastuu eläkeläisten hyvinvoinnista on valtiolla ja kunnilla.
- Kolmanneksen mielestä yksilö itse vastaa hyvinvoinnistaan.

Työeläkeyhtiö Ilmarisen helmikuussa 2013 julkaisemassa kyselytutkimuksessa kartoitettiin tuoreiden eläkeläisten odotuksia ja huolenaiheita tulevien eläkepäiviensä suhteen.

Kolmas ikä – sinun odotuksesi -tutkimus, Ilmarinen 2013

ASUNNOSTAKO ELÄKETURVAA?

Eläkkeellä olevien kotitalouksien asuntovarallisuus on usein varsin suuri suhteessa muuhun varallisuuteen ja odotettavissa oleviin tuloihin. Asuntovarallisuuden hyödyntäminen parantaisi ikääntyvien ihmisten mahdollisuuksia osallistua omien hyvinvointi- ja hoivamenojensa rahoittamiseen.

Asuntovarallisuuden hyödyntämistä hankaloittaa epävarmuus tulevien elinvuosien määräästä. Ongelma ratkeaisi elinikäisen eläkevakuutuksen avulla. Asunnon myymisestä saatavasta summasta osan voisi muuttaa lisäeläkkeeksi, joka jatkuisi aina kuolemaan saakka. Elinikäisen eläkevakuutuksen voisi ostaa myös käänteisen asuntolainan avulla.

Lisäeläkevakuutukset rahoitetaan Suomessa yleensä vuosikymmeniä kestäväällä säästämällä. Suomesta puuttuu kertamaksulla rahoitettava vakuutus, jolla varallisuutta voisi muuttaa elinikäiseksi lisäeläkkeeksi elinkaaren loppupuolella.

Kuva 3 Vanhuuden aikainen toimeentulo koostuu monesta

HYVINVOINNIN OMAN RAHOITUKSEN VAIHTOEHTOJA

SIJOITTAMINEN

Finanssiala tarjoaa paljon erilaisia sijoittamiseen tarkoitettuja tuotteita asiakkaidentarpeisiin

Pankkitalletukset

Pankkitilejä on useita erilaisia, joista säästämiseen ja sijoittamiseen tarkoitettut tilit sopivat tavoitteelliseen säästämiseen. Säästö- ja sijoitustileissä korko vaihtelee talletettavan määrän ja talletusajan mukaan. Usein tilin korko nousee, jos säästöjen määrä kasvaa.

Määräaikaistilille rahat sidotaan sovituksi ajaksi. Rahat saa yleensä nostaa vasta eräpäivänä talletusajan päätyttyä.

Rahastosijoitukset

Rahastojen avulla on mahdollista sijoittaa ilman, että asiakkaan tarvitsee tehdä yksittäisiä sijoituskohteita koskevia päätöksiä. Asiakas ostaa rahastoyhtiöltä rahasto-osuuksia ja rahastoyhtiö hajauttaa varat eri sijoituskohteisiin kuten osakkeisiin, joukkovelkakirjoihin, kiinteistöihin tai hyödykkeisiin. Yksittäisen rahaston sijoituskohteet määritellään rahaston säännöissä.

Osakesijoitukset

Osakkeisiin eli osakeyhtiöiden liikkeeseen laskemiin arvopapereihin sijoitettaessa sijoitusajan pituudella on merkitystä. Mitä pitemmäksi aikaa sijoittaa, sitä varmemmin voi saada tuottoa. Riskiä voi pienentää hajauttamalla osakeomistuksia eri yhtiöihin ja toimialoille.

Vakuutussäästäminen

Säästöhenkivakuutuksiin voi säästää pitkäaikaisesti. Säästöhenkivakuutuksen sijoituskohteita voi muuttaa hyvin joustavasti. Sopimukseen kuuluu yleensä kuolemanvaraturva.

SIDOTTU SÄÄSTÄMINEN JA VAKUUTTAMINEN

PS-tilit ja yksilöllinen eläkevakuutus

PS-tileille ja yksilöllisiin eläkevakuutuksiin voi säästää sitomalla varat pitkäksi aikaa. Maksut voi vähentää verotuksessa. Vähentämisen ehtona ovat eläkeikää, säästämisen vuosittaista enimmäismäärää ja eläkkeen kestoja koskevat rajoitukset.

Työsuhteeseen perustuva lisäeläketurva

Työnantaja voi hankkia lisäeläketurvaa joko yksittäisille työntekijöille tai työntekijäryhmille. Lisäeläkkeellä voi sitouttaa työntekijöitä.

Vapaaehtoinen hoivavakuutus

Hoivavakuutuksia ei ole vielä Suomen markkinoilla. Hoivavakuutus tarjoaisi turvaa toimintakyvyn heikkenemisestä aiheutuvien kustannusten varalle. Korvaus voisi olla joko suoraa kustannusten korvausta tai etukäteen määritellyn suuruinen kuukausikorvaus. Hoivavakuutusten markkinoiden syntyminen edellyttää yhteiskunnan hoivalupauksen täsmentämistä ja toimintakyvyn mittareiden kehittämistä.

OMAISUUDEN HYÖDYNTÄMINEN

Säästettyä tai perittyä omaisuutta voi realisoida ja saada siten ostovoimaa. Rahasto- ja osakesijoituksia tai metsää voi myydä. Asunto-omaisuutta voi hyödyntää esimerkiksi myymällä vapaa-ajan asunnon tai vaihtamalla omassa käytössä olevan asunnon edullisempaan.

Käänteinen asuntolaina

Käänteisessä asuntolainassa asunnon omistaja saa asuntonsa arvoa vastaan rahaa pankilta joko vähitellen tai kertasummana. Asunnon omistus- ja asumisoikeus säilyvät ennallaan. Ideana on vapauttaa asunnon arvoa kulutukseen ja jatkaa asumista kuten ennenkin. Laina-aikana asunnon omistaja maksaa vain lainaan liittyvät korot. Korot voidaan myös lisätä pääomaan. Laina-aika on tyypillisesti 10 vuotta, jonka jälkeen laina voidaan uusia. Asunnon omistajan kuoleman jälkeen perikunta hoitaa lainan maksun joko myymällä asunnon tai muulla tavalla.

Kertamaksuinen eläkevakuutus

Kertamaksuista elinikäistä eläkettä saisi elämän loppuun saakka. Tämä vähentäisi elinajan arvioimiseen liittyvää taloudellista epävarmuutta. Elinikäinen lisäeläke tukisi suomalaisen hyvinvointimallin rahoitusta ja edesauttaisi kansalaisten taloudellista hyvinvointia. Kertamaksuisessa eläkevakuutuksessa vakuutusmaksu maksettaisiin kerralla. Maksu olisi sitä suurempi, mitä suurempaa eläkettä haluttaisiin ja mitä varhaisemmin eläke alkaisi. Vakuutusmaksun voisi maksaa säästöistä tai realisoimalla omaisuutta. Kertamaksuisia eläkevakuutuksia ei ole vielä markkinoilla verotuksellisista syistä.

LISÄTIETOJA

Säästäminen ja luotonkäyttö –tutkimus 2013, Finanssialan Keskusliitto

Sairaat elämät – Suomalaisen terveydenhuollon korjauspaketti, EVA raportti 2011

Kuntien tehtävien kartoitus –raportti 2012, Valtiovarainministeriö 17.1.2013

Asunnot eläkkeiksi? Niku Määttänen ja Tarmo Valkonen, ETLA 2013

Hoivariskit ja hoivavakuutukset, Tarmo Valkonen (toim.), ETLA 2012

Kaikenikäisille Hyvä Suomi, THL 18/2013

OP-Pohjola-ryhmän Talouslukutaito-tutkimus, toukokuu 2013

FINANSSIALAN KESKUSLIITON KANNAT

- Yhteiskunnan palvelulupauksen sisältö on täsmennettävä.
- Kansalaisia on kohdeltava tasa-arvoisesti asuinkunnasta riippumatta.
- Hyvinvointilupausten hinta (palveluvastuuvelka) on selvitettävä.
- Palvelusetelijärjestelmä on yhtenäistettävä.
 - Palvelusetelin hinnoittelu on mitoitettava tarkoituksenmukaisesti kaikissa kunnissa ja setelin tekninen toteutus on ratkaistava yhtenäisellä tavalla.
- Senioreiden taloudellisen osaamisen taitoja on parannettava.
- Epävarmuus elinajasta on otettava hallintaan vakuutuksilla.

Finanssialan Keskusliitto
Bulevardi 28
00120 Helsinki
etunimi.sukunimi@fkl.fi
www.fkl.fi

FK | Finanssialan Keskusliitto

